

miscel·lània d'actualitat

La constant artística ens aporta, no direm sorpreses, ja que aquesta és una de les seves resultants o motivacions, però sí agradables vivències, motiu pel qual volem acollir avui d'entre els molts fets pictòrics que amb continuïtat es donen, dos de ben diferenciats, potser tant, que convergeixen en aquest punt de realitat-ficció de l'expressió humana, valent-se de la pintura.

I, a la vegada, es dona la circumstància que vénen a refermar la influència que en tota exteriorització humana hi té, es fa sentir, aquesta realitat aliena aparentment que és la climatologia, pel fet de la força que, sens dubte, té sobre el comportament humà, ja que és la portadora de l'ambient que pot ser, creiem que ho és, decisiu. Potser ella, és la que dona el tremp just per a l'execució de l'obra, i sabem així mateix que tots els tremps són vàlids, bons, si se sap aplicar-los d'acord amb el moment, finalitat, funció diríem, de la mateixa manera que el forjador dona tremps diferents a cada peça, a cada eina, segons el treball, objectiu, finalitat o ús al qual vol destinar-se.

Són dos els artistes, millor, les obres d'artistes que, havent sobresortit, ho han fet per viarans diferents, tant en l'aspecte climatològic, com del temps, ja que un, en Josep Ramis, desaparegut fa dos anys, ens va deixar ja la seva obra completa per aquest destí que mana, després d'una perllongada vida dedicada plenament a la pintura, mentre l'altre, en Josep Minisrtal, va endinsant-s'hi amb seguretat, i amb aquesta virtut fonamental que és el treball, també crucial en l'artista quan, naturalment porta ja dins l'essència de la sensibilitat i emotivitat, i compta amb les tècniques per a exterioritzar-ho.

JOSEP MINISTRAL

L'obra que va presentar a Figueres en Josep Ministral, el mes de novembre, va arribar —inauguració de l'exposició—, acompanyada de la presentació d'un llibre relacionat amb ell mateix, la qual cosa, en una sola reunió comporta un doble atractiu, en el ben entès que fos possible duplicar allò atraient de la seva pintura o del llibre. Diríem millor, doncs, que eren dos atractius, amb transcendència pròpia cada una d'ells.

La collecció «Monografies vives» un número de les quals es dedica a Josep Ministral, que va ser presentat pel crític Narcís Pijoan, és una altra realització - aportació al món cultural d'«Art-3» de Figueres, amb el qual els infatigables Carles Vallès, Valentí Pont i Maria del Carme Rovira, sempre engrescats en la recerca de nous patrons de presentació, i més encara de contingut pràctic dels llibres ja portats a bon

per
GIL BONANCIA

Josep Ministral

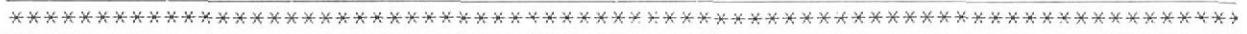
fi, ara ens en presenten un que podríem dir-ne perdurable-actual, perquè permet afegir-hi a cada moment, amb fulls que ells mateixos possibilitaran, les noves activitats del personatge a qui és dedicat. És un llibre-dossier, escrit en català, castellà i anglès, amb fulls de distints colors, segons es relacionin amb la «Bibliografia», «Anàlisi d'obra», «Obra», «Biografia», «Activitats artístiques», «Crítica» i «Catalogació d'obra», amb diferents reproduccions a tot color d'alguns quadres.

Quant a l'obra pictòrica d'en Josep Ministral, caldria potser dir per endavant, que viu i pinta a Llers, on segons el poeta Carles Fages de Climent hi havia —potser hi ha encara—, les més maquiavèliques i intrigants bruixes, i sembla talment com si fossin aquests sers sobrenaturals els que li preparassin els colors, d'una contundent consistència expressiva, perquè, una vegada pastats, impulsats en part per la pròpia força del pintor, però més encara per la de la tramuntana, anessin a estavellar-se contra la tela, amb impactes sorprenents de bellesa i atractius, on del mig de conceptes inicialment abstractes, sorgissin els autèntics expressionismes que materialitzen la seva obra.

La llum i el color, com si cada un d'ells volgués tenir la prioritat en l'obra, ser-ne protagonista davant, xoquen amb tota la força i consciències de dues energies equivalents, com si dins o en l'interior de cada una hi hagués les matèries decisives que en produir-se la topada, s'esbardellessin, i els seus bocins esmicolats, quedessin escampats, és a dir, sense guanyador ni perdedor, si bé tots dos protagonitzen l'impacte que els dona força.

És com l'espontaneïtat no delirant, sinó com a resultat d'un sentit permanent que, en el moment de manifestar-se, esclata amb un espetec, amb un ritme controlat per aquelles forces desconegudes i per això ocultes, amb les quals ens sorprèn l'art.

Les figures humanes tenen tota la forta i senzilla vibració a la vegada d'aquells que han servit com a model o inspiració. Són personatges per a il·lustracions d'un llibre de costums, llocs, o històrics d'ara, en els quals, la gent de poble, en el seu propi ambient hi té un lloc important, decisiu. En els seus rostres i les seves mans, hi ha tot l'esperit, tota l'ànima, tota l'exteriorització d'uns sentiments i maneres de ser, o les influències que anys, circumstàncies, llocs i incidències que la vida hi han fornint.

Josep Ministral.
Partida (1971)

actualitat

Animals naturals i quimèrics a la vegada, per quant són els que acostumem a veure, —gats i gossos—, si bé enxampats en aquests moments en què, en sentir-se descoberts o atrapats, es mostren tibants, esquerps, quasi agressius, mentre en altres moments, —en altres quadres—, hi ha posat en ells tota la tendresa d'un infant.

Sent per als ocells una gran veneració. Per això quan els pinta és com si fes una denúncia contra aquells que directament els maltracten, o les circumstàncies desfavorables amb què es troben, moltes vegades per culpa de l'home. Ocells abatuts pel dany que els pren la vida. Com adéus, acomiadant-se d'una curta vida plenament lliure per a ells, fins aquell moment, que

Josep Ministral.
Sèrie Gats i Gossos
(1980-82).

si els queda temps, poden pensar quines motivacions legítimes poden haver-hi per treure'ls d'una forma tan violenta. Potser per a aquests pocs que ell pinta —pocs entre els milions que hi ha i els molts que els passa el mateix—, la seva mort hagi servit per fer vibrar d'una faísó més intensa, diferent entre les moltes, l'artista que els ha sabut copsar.

Va començar amb el paisatge i potser aquest, sense adonar-se marca tota la seva obra, ja que d'ell van sorgir els conceptes de colors i bellesa. La llum és la seva obsessió i la manera de manifestar-la, d'exterioritzar-la, el seu encert. Alguns paratges semblen talment compostos de motius abstractes, el conjunt dels quals ens mostra la realitat, de què són allí. Veritables tempestes on són els elements que donen estructura al quadre, mitjançant els colors d'un llampec o la negror de la tempesta. Altres vegades pinta el mar o l'estany, sense renunciar a les tonalitats directes.

Hem dit que vivia i pintava a Llers. La influència de la tramuntana hi és. Més en ell que en el propi paratge, que ja és dir. Perquè, tant si pinta paisatge, figura o animals, sembla com si per sobre de tot, hi sigui constant aquella bufada de tramuntana que ho deixa talment com si prèviament hi haguessin fet el «vernissage», o com si haguessin passat un sprai gegantí i miraculós d'aquests que diuen que tot ho neteja, que a tot dona brillantor. I potser així és, així ho veu i per això així ho pinta en Josep Ministral, ajudant-nos a la teoria-realitat de les influències exteriors.

Una aportació pictòrica important la d'en Josep Ministral, i així mateix convincent de la nova edició d'«Art-3», com aportació a la coneixença-«divulgació dels artistes, i per això, del món de l'art.

JOSEP RAMIS

Un altre clima atmosfèric, i per això d'ambient, pogué influenciar en l'obra de Josep Ramis qui, com canviant la tradicional espasa dels conqueridors d'anys enrera, —conqueridors de terres més aviat valent-se de la força— ell volgué així mateix, atreure-les amb estima i comprensió compartida o mútua, marxant a conquerir terres americanes amb un pinzell a la mà, la tela a l'altra i al cor una sensibilitat i estima per a tots, talment com si es tractés d'un missioner místic, portador d'unes autèntiques possibilitats i amb frisança de descobriments, no d'or i argent, sinó de riqueses espirituals-humanes en els mateixos homes, en els habitants, paratges, terres i costums, per anar-les plasmant en els quadres, com si ells fossin planes

Autoretrat de J. Ramis.

d'un diari de navegant, on hi queden enregistrades totes les realitats i emocions que va descobrint.

Potser per això, la seva obra pictòrica no queda sols emplaçada entre les mides empresonades de la tela, ja que es perllonga pels seus contactes humans i ambientals, en fer-nos conèixer uns països que ell estimà i plasmà amb naturalitat, la qual cosa és un dels grans atractius de la seva ben sospesada pintura.

Una pintura que va de l'espontaneïtat i plaer «naïf» a l'hiperrealisme, amb figures aparentment estàtiques, potser amb influència casual del romànic, però plenes d'emotivitat directa, serena, colpidora, talment com impactes, «flaxos» —que deia en Fages de Climent—, de la vida, personatges i costums. Són com diorames, plens de lluminositat i encert en els colors i matisacions, amb un ritme de pregària, és a dir, pausat i tranquil per aconseguir la major claredat, emprat específicament en les obres de l'Amèrica del Sud, ben diferent d'aquella altra Amèrica ja que aquí en la seva el temps semblen escolar-se més lentament, d'acord amb un rellotge ancestral, palpant-se, sentint-se, cada

Princesa inca, de J. Ramis.
(Foto Bescanó)

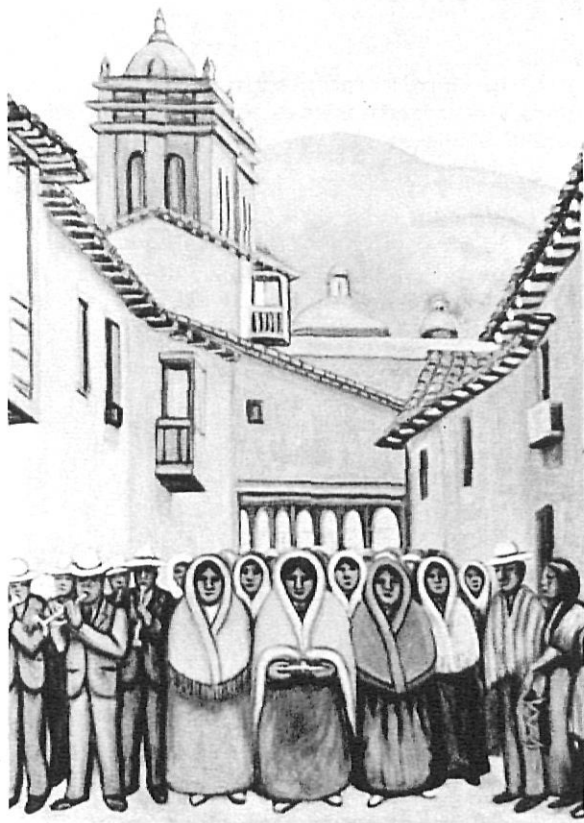
segon, cada emoció i així aprecià millor tot el contorn, la qual cosa ajuda a una millor comprensió.

Descobridor ell, potser ara ens toca a nosaltres de trobar o descobrir a ell, per conèixer tota la seva doble aportació als coneixements de la seva humanitat mitjançant l'art, la pintura.

Quan molt de tant en tant, venia cap a la seva Girona, al seu Salt, no sabem què ens atreia més, si l'obra, autènticament original, o la personalitat. Un somriure lluminós, amb un tarannà meitat de frare franciscà, meitat americà, convergia en ell l'esperit dels primers, arrodonides per sobre e's camins gloriosos dels missioners de Califòrnia, on va arribar-hi per primera vegada l'any 1921, amb el tremp dels habitants d'aquells indrets.

Devot —com admirador—, de Fray Junípero Serra, l'home de les missions, va recórrer tot el litoral de Califòrnia on es troben les Missions que ell fundà, pintant quadres de gent, costums i paisatges. Parlava amb entusiasme d'aquella gent acollidora i de les atencions que en tot moment hi trobà. «Era com si fossin, de fet ho eren, la part més important d'aquell conjunt de coses que tenia i es desenvolupava a aquella terra».

Parlava del nombre de Missions el conjunt de les quals anomenaven «Rosario de Misiones», de què Fray Junípero Serra és glòria nacional per quant, representant Califòrnia, és l'únic estranger el bust del qual figura al Senat, on n'hi ha un de cada personatge més representatiu dels diferents països de la Unió. De la influència dels catalans en aquelles Missions, on, per exemple el Pare Martí Català, enterrat a la Missió de Santa Clara, era fill de Montblanc de Tarragona. Del fet que també hi són enterrats, perquè treballaren allí, el Pare Josep Viader, de Galligans, el Pare Benet Català, de Cassà de la Selva, el Pare Esteve Tapis de Santa Coloma de Farners, el Pare Narcís Duran, de Castelló d'Empúries, el Pare Francesc Sunyer, d'Olot, i el Pare Hilari Torrent, de Sant Hilari Sacalm.

Processó, de J. Ramis.
(Foto Bescanó)

Penitents, de J. Ramis (Foto Bescanó)

Historiador, o recopilador de dades que ens interessin a tots nosaltres, fou en Josep Ramis, a més d'un excel·lent pintor.

L'apropament a ell, aquest descobrir-lo nosaltres tal com diem, ha estat possible per l'esforç d'uns homes que aplegaren un gran nombre de quadres i documentació d'ell, que foren presentats a la «Galeria TAU» de Girona a mitjan

novembre. Tornar a veure per part d'alguns, l'obra d'aquest artista, o descobrir-lo per la majoria dels qui hi acudiren, va ser un impacte impensat, sorprenent agradablement, reafirmant que, entre els bons pintors que hi ha hagut a Girona, en Josep Ramis hi té un lloc destacat, quan de la seva obra es tracta, i a més atraient quan es coneix, malgrat sigui sols en part, la seva personalitat, la qual a més de Califòrnia, el portà també a Amèrica del Sud, Extrem Orient i a una munió de llocs de diversitat de paisatges i personatges.

A l'acte de la inauguració, en Santiago Roca-Delpech i Costa, fill d'aquell gran pintor saltenc, que a més va ser amic d'en Josep Ramis, va glossar la figura i l'obra de l'artista, la qual cosa ajudà a conèixer millor tota la trajectòria d'aquell a qui es retia homenatge, i que havent nascut l'any 1895 a Salt, el 1919 marxà a Colòmbia, el 1921 a San Francisco de Califòrnia. Anà a Bogotà l'any 1929, va realitzar un mural de 100 x 20 metres en ocasió de la Gran Exposició Mundial a San Francisco, va anar el 1942 cap a Hollywood per pintar decorats per a la Metro Goldwyn Mayer, la qual el féu entrar amb coneixença de gent del món del cinema, va fer exposicions a Nova York, a l'Argentina, a Montevideo, per l'any 1950 i durant vint-i-quatre mesos, visitar i pintar París, Roma i Londres. El 1968 va anar cap a les Filipines i el següent va viatjar a Rússia i al Japó. El 1970 va fundar a San Francisco de Califòrnia un estudi-escola de pintura, que dirigí fins a l'any 1978, en què sentí l'enyorança i va tornar cap a Salt, on va morir l'any 1980.

Ara hem tingut l'oportunitat de conèixer la seva obra pictòrica i alguna pinzellada de la seva vida, una vida intensa, plena d'emotivitats que va saber copsar dels paratges i les persones, i a la vegada trametre'ls, talment com si d'un quadre, ple de colors, sinceritat i naturalitat es tractés.